

TEIT HÍREK

2023. JÚLIUS

*Hasznos
tapasztalatokkal
tértek haza
A TÖRÖKORSZÁGI
AKKUYUBÓL*



Hasznos tapasztalatokat szerzett a TEIT Akkuyuban

Gigantikus építkezés, ahol nagyon jól szervezett, profi munka zajlik és nagy lehetőség a térségnek, de komoly felkészülést kíván. Ezeket a gondolatokat fogalmazták meg az atomerőmű-építésről a TEIT vezetői a törökországi Akkuyuból hazatérve, ahol a világ legnagyobb erőmű-építési projektjén jártak.

A TEIT kötelezettsége évente egy szakmai látogatás, amelyek során eddig jobbára működő nukleáris létesítményeket láttak, idén azonban a világon ma zajló atomerőmű-építések legnagyobbikát nézték meg Törökországban.

A Paksi Atomerőmű térségében található települések polgármesterei találkoztak Sadi Altunokkal, Silifke város polgármesterével, valamint a város mezőgazdasági és ipari kamarájának képviselőivel is, akik tájékoztatást adtak az atomerőműnek a térség fejlődésére gyakorolt hatásáról.

A küldöttség a szakmai látogatás során megismerkedett a nagyszabású építési munkák menetével, azzal, hogy miként szervezték meg a négy blokk egyidejű építését, a helyi beszállítást, az építők elhelyezését, valamint tájékoztatást kaptak arról is, hogy Törökország és Oroszország legnagyobb közös projektje milyen hatás-

sal van a régió és Törökország egészének társadalmi-gazdasági fejlődésére.

Az Akkuyuban tett látogatásról dr. Filvig Géza elnök, Kalocsa polgármestere azt mondta, beigazolódott, hogy amit az ember személyesen tapasztal, az gyakorol rá igazi hatást:

a gigantikus építkezés szinte ámulatba ejtette a delegációt.

– Nagyon jó betekintést nyertünk ennek a hatalmas projektnek a részleteibe és hatásaiba – hangsúlyozta, majd a beruházás méretének érzékeltetésére elmondott néhány számadatot: az építési terület kialakításához 19 millió köbméter sziklát termeltek ki, 5 millió köbméter földet használtak fel a tenger feltöltésére, havonta 80 ezer köbméter betont építenek be,

10 ezer tonna betonacélt használnak fel. Az építkezés léptékét mutatja, hogy 560 épület és létesítmény készül el. Ezen az építkezésen dolgozik a világ öt legnagyobb darujából kettő. Ez Törökország legnagyobb külföldi beruházása, amelyen egyébként több mint 400 orosz és török cég, illetve 26 ezer ember dolgozik. – Az ő ellátásuk nagyon nagy kihívás – húzta alá dr. Filvig Géza kiemelve, hogy azt a tájékoztatást kapták, hogy várhatóan 30 ezerrel nő majd a térségben élők száma. Az erőművet négyezer fős személyzet fogja irányítani. – A gigantikus anyagfelhasználás és létszám ellenére nagyon nagy a rend, szemmel láthatóan nagyon jól szervezett a munka, nagy hangsúlyt fektetnek a munkavédelemre, biztonságra – osztotta meg tapasztalatait az elnök. Elmondta, hogy minden ellátásról a kivitelező gondoskodik, ennek ellenére nagy kihívás, ugyanakkor nagy lehetőség a térség számára is, hiszen hatással van a területfejlesztésre, a különböző szolgáltatásokra, a gazdaságra, hiszen a dolgozók és az alvállalkozók 80%-a Akkuyuban török.

Mint kiemelte, a Paks II. beruházás intenzívebb szakaszába érve, hasonló feladatokra, hatásokra kell készülni, hiszen Pakson két nagyon hasonló egységet építenek. (Akkuyuban négy VVER 1200-as blokk épül.) Hangsúlyozta, hogy Kalocsa és térsége is részese lesz ennek.

Példaként hozta, hogy köztudottan a kalocsai kórház van legközelebb, arra fog támaszkodni a Paks II. – Nagyon nagy hatással volt ránk ez a látogatás. Gigászi építkezés zajlik Akkuyuban. Óriási lehetőség, óriási felvevőpiac lesz és gazdasági megerősödést hoz. Erre fel kell készülni, ezt a paksi és a Duna-hídnak köszönhetően a kalocsai oldal is ki fogja szolgálni – összegezte.

Gáncs István alelnök, Tengelic polgármestere hasonló gondolatokat osztott meg lapunkkal. – A társulás harminc éve működik, 17 éve vagyok polgármester, tíz éve alelnök, de amit most tapasztaltunk, arra eddig nem volt példa – kezdte lapunknak adott összefoglalóját. Azt mondta, a világ legnagyobb atomerőmű-építkezésén profizmust, illetve a kivitelező és az őt befogadó térség harmóniáját tapasztalták lépten-nyomon. – Enélkül nem is működhet – húzta alá. Hozátette, hogy az építkezés megtekintésén túl természetesen a települési, illetve a kamarai vezetőkkel folytatott megbeszélések voltak számukra a leghasznosabbak: arra voltak kíváncsiak, hogyan zajlik 26 ezer ember kiszolgálása, hiszen gondoskodni kell az elszállásolásokról, étkezésükről, munkába járásukról, emellett az egészségügyi ellátást, közbiztonságot is garantálni kell. Kitért arra is, hogy a paksi térséggel ellentétben ott nincs működő erőmű, így nem volt tapasztalat, nem alakult ki a nukleáris kultúra, az a fajta elfogadás, ami Pakson már megvan. A társulás alelnöke szerint saját szemükkel látták, hogy

nemcsak műszaki értelemben készültek fel a beruházásra, hanem a települések is felkészültek annak kiszolgálására.

– Enélkül ekkora beruházást ilyen módon nem lehetne megvalósítani – húzta alá Gáncs István, aki azt is elmondta, hogy a kapcsolat az akkuyui projekttel, térséggel nem ért véget a mostani látogatással, a TEIT számít a továbbiakban is az ottani tapasztalatokra, s bízik abban, hogy a sok felmerülő kérdésre a későbbiekben is kapnak majd tanácsot, választ, hiszen felvetődik egy csomó olyan ügy, amire ott már reagálni kellett kezdve attól, hogy a különböző nációknak milyen étkezési vagy éppen vallási szokásaik vannak egészen az egészségügyi ellátásig. – Nálunk is fel fog pörögni az építkezés, a tényle-

ges feladatokról egyeztetni kell. – Láttuk, hogy egy ilyen projekt megvalósítható, de nagyon komoly felkészülés és a befogadó térséggel szoros együttműködés kell. Ennek hiánya vagy elégtelensége lényeges csúszással járhat – hangsúlyozta a TEIT alelnöke.

A Paks II. Atomerőművet befogadó település, Paks polgármestere nagyon hasznosnak és nagyon jól felépítettnek nevezte a tanulmányutat, és azt mondta, úgy véli,

a legtöbb tapasztalatot itt tudta szerezni arra vonatkozólag, hogy mi vár majd Pakra, ha elindul a tényleges atomerőmű-építkezés.

Mint kifejtette, különösen a befogadó település infrastruktúrájának kialakításával kapcsolatos feladatokat találta izgalmasnak. – Ugyanolyan blokkok épülnek, mint Pakson, csak ott négy 1200 megawattos egységet emelnek, míg Pakson két blokkot – emelte ki Szabó Péter hozzátéve: a törökországi projektben már előbbre

A Paks II. Atomerőműben megvalósuló egységekhez hasonló, VVER-1200 típusú, 3+ generációs blokkok létesítése zajlik. A delegáció tagja volt Rákóczi Péter, a Paks II. Zrt. kommunikációs igazgatója, valamint a Paksi Atomerőmű kommunikációs szervezete képviselőjében Tóth Zoltán.

– A Törökországban és Magyarországon épülő atomerőművek a világ legmegbízhatóbb nukleáris létesítményei közé tartoznak majd. Az energiaválság körülményei között az új atomerőművek jelentősen csökkentik az energiaimporttól való függőséget, és ennek köszönhetően hozzájárulnak ezeknek az országoknak az energiaszuverenitáshoz és gazdasági fejlődéséhez – erről Szergej Buckih, az Akkuyu Nukleer projektvezérigazgató-helyettese, építési igazgatója beszélt a delegációnak. Arról is tájékoztatta a magyar küldöttséget, hogy az első török atomerőmű az Oroszország és Törökország között 2010-ben aláírt kormányközi megállapodás alapján épül a Földközi-tenger partján fekvő Mersin tartományban.

Az Akkuyu Atomerőműben négy reaktor létesül 4800 megawatt összteljesítménnyel. Az építkezés költsége több mint 20 milliárd dollár. Az első blokk 2018-ban



tartanak, hiszen az egyes blokk tetejére már felkerült a kupola és megérkezett az üzemanyag is, míg a többi három blokk párhuzamosan épül egymás mellett.

A Társadalmi Ellenőrző, Információs és Településfejlesztési Társulás települések polgármestereinek küldöttsége június közepén járt a világ legnagyobb nukleáris építkezésén, Akkuyuban, ahol egyszerre négy blokk építése zajlik egyidőben.

kapta meg a létesítési engedélyt, a továbbiak építése egy-egy év eltéréssel kezdődött. Az Akkuyu Atomerőmű az első olyan projekt a nukleáris iparban, amely a BOO (Build-Own-Operate) modell alapján valósul meg, építésében több mint 400 nagyvállalat vesz részt. Az Akkuyu Atomerőmű az ország villamosenergia-termelésének mintegy tíz százalékát állítja majd elő.

Tartalmas félévet zárt a GMF

Három új taggal bővült, szlovákiai tanulmányutat szervezett és amerikai társszervezetekkel kötött együttműködést a GMF. A nukleáris létesítmények térségében fekvő önkormányzatok, társulások európai szervezetének idei első féléves munkájáról dunaszentgyörgyi ülésén hallgatott meg beszámolót a TEIT.

Dohóczki Csaba, a hazai nukleáris létesítmények körül alakult önkormányzatok delegáltja, a GMF alelnöke elmondta, hogy a szervezet 2023 első félévében három új taggal bővült. Csatlakozott Halden település (Norvégia), amely közelében korábban kutatóreaktor üzemelt. A létesítményt a közelmúltban leállították, le fogják szerelni. A helyszínen kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék-tárolót terveznek megépíteni. Két, Svájcban fekvő település, Weiach és Würenlingen is kérte felvételét. Térségükben található az ország központi radioaktív hulladék-tárolója és valószínűleg itt épül meg a nagy aktivitású hulladékok végleges elhelyezésére szolgáló mélygeológiai tároló is. Mindhárom település szeretné megismerni a nemzetközi gyakorlatokat és hasznosítani a tapasztalatokat. Április közepén az atomenergia jövőjét taglaló, francia–magyar rendezésben zajló szemináriumon Dohóczki Csaba bemutatta a nukleáris létesítmények közelében található európai önkormányzatokat tömörítő GMF szervezetet és részletesen beszélt a TEIT társulás tevékenységéről. Június végére a szervezet szlovák tanulmányutat szervezett azzal a céllal, hogy közvetlen tapasztalatot szerezhessenek a Mochovce Atomerőmű és a közelében található önkormányzatok együttműködéséről. A programba beiktatták a Mochovce Atomerőmű és a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék-tároló meglátogatását is.

2023 első félévében két alkalommal tartott online kibővített elnökségi ülést a GMF. Az egyeztetéseken a magyar nukleáris önkormányzati társulások képviselőiben Dohóczki Csaba mellett Romhányi Károly, Gerjen polgármestere vett részt. Dohóczki Csaba arról is tájékoztatást adott, hogy a GMF globális partnerségi megállapodást kötött az amerikai egyesült államokbeli Energy Communities Alliance (ECA) és a kanadai Association of Nuclear Host Communities (CANHC) nukleáris



ris önkormányzati társulásokat tömörítő szervezetekkel. Az együttműködés kiemeli a jó gyakorlatok megosztásának fontosságát, valamint a nukleáris projektek holisztikus és fenntarthatósági szempontú megközelítését a helyi szintek bevonásával. A felek a jövőben szorosan együttműködnek az egymást érintő közös témákban.

A szervezet közgyűlését Bécsben tartják a tervek szerint október 19-én. – Ebben az időszakban rendezi meg a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) a Radioaktív hulladék-kezelés, -elhelyezés az érintettek bevonásával című szakmai programját, így az érintett önkormányzati társulásokat arra biztatja a GMF, hogy vegyenek részt a rendezvényen – emelte ki Dohóczki Csaba.

A GMF több éve aktívan részt vesz az Európai Nukleáris Energia Fórum éves konferenciájának a megszervezésében. Az ENEF szervezőbizottságának tagjaként javaslatokat tesz a megvitatandó témákra és előadásokon mutatja be az lakossági-önkormányzati álláspontot. A soron következő fórumnak 2023. november 6–7. között Pozsony ad otthont.

A GMF alelnöke arra is kitért, hogy az elmúlt másfél év során az Európát érin-

tő energiaválság következtében megnövekedett az atomenergia jövőbeli alkalmazása iránti igény több európai uniós ország esetében. Belgiumban, ahol az atomerőművek leállítását tervezték, döntés született azok üzemidő-meghosszabbításáról. Hollandiában új atomerőmű építését tervezik, míg Finnországban és Svédországban megvalósíthatósági tanulmányt készítenek új atomerőművi blokkok létesítéséről. Ugyanakkor – mint Dohóczki Csaba kitért rá – a nemrég beiktatott új svéd kormány negatív döntéseket hozott atomerőművek közelében található önkormányzatok szempontjából. Nem biztosítják a hozzáférést ahhoz az állami alaphoz, amely segítette munkájukat az erőművek és az önkormányzatok együttműködésében, és nem vehetnek részt a nagy aktivitású radioaktív hulladékok tárolója helyszínválasztásának döntéshozatali folyamatában.

Végül Dohóczki Csaba arról beszélt, hogy a GMF kiemelt figyelemmel kíséri a kis moduláris reaktorok európai elterjedésének a lehetőségét, és kapcsolatfelvételt szorgalmaz az ilyen típusú reaktorok tervezett telepítésére kiválasztott helyszínek önkormányzataival.

Hiteles tájékoztatás első kézből

Gyakorta érkeznek aggodalomra okot adó hírek az ukrán atomerőművekről, ezért érdemes utánajárni az ezzel kapcsolatos híradásoknak. A magyar nukleáris hatóság külön felületet is létrehozott a hiteles tájékoztatás érdekében.

Az elmúlt másfél évben számos alkalommal kerültek az újságok címlapjaira az ukrán atomerőművek. Az orosz–ukrán háború többek közt a csernobili és zaporizzsai erőművet is elérte, a médiában és a közösségi oldalakon megjelenő, egymásnak ellentmondó híradásokból pedig sokszor nehéz kihámozni a valóságot. Lakiként szinte lehetetlen eldönteni, hogy mennyi igaz a gyakorta szenzációhajhász hírekből, amik időről időre radioaktív felhővel, nukleáris katasztrófával, ijesztő következményekkel riogtják az olvasókat. Az Országos Atomenergia Hivatal ezt

felismerve külön online felületet hozott létre honlapján annak érdekében, hogy hiteles információkat közvetíthessen az orosz–ukrán háború kapcsán. A magyar nukleáris hatóság rendszeresen beszámol a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség első kézből szerzett értesüléseire támaszkodva a konfliktusban érintett nukleáris létesítmények helyzetéről. A NAŰ munkatársai a helyszínen – többek közt a Zaporizzsja Atomerőműben – tartózkodnak és dolgoznak a létesítmények biztonságán és védettségén. Így cáfolták a szakemberek többek közt azt, hogy a Csernobil Atomerőmű áramellátásának hiánya miatt jelentősen növekedett volna a sugárzás, vagy azt, hogy a kahovkai vízerőmű felrobbantása közvetlen veszélyt jelentett volna a Zaporizzsja Atomerőműre. Az Országos Atomenergia Hivatal azt is leszögezte, hogy egyszer sem volt szó

a sugárzási szint megemelkedéséről hazánkban vagy a környező országokban, a mért háttérsugárzási értékek minden esetben normálisak, nem alakult ki radioaktív felhő Ukrajnában. A hatóság hozzátette: a sugárzási adatok egyetlen kattintással elérhetők több felületen is, így az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja honlapján és a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága oldalán.

Előbbin világszerte 39 ország adatait lehet figyelemmel követni, utóbbi helyen pedig 133 magyarországi mérőállomás értékei böngészhetők. A sugárzási szintet figyelő mérőállomásokkal a TEIT is rendelkezik, amely ellenőrzési tevékenysége során 13 helyre telepített dózismérőt, illetve Bátya községben „vizes” labort, Gerjen mellett pedig környezeti háttérsugárzásmérő rendszert üzemeltet.

HELYSZÍN
Főu. 14.

XXV. MADOCSAI FALUNAP

Július 28-29.

Július 28. péntek

13:00-17:00 **VÉRADÁS** (Faluház kisterme)

16:00-19:00 Motorsimogató madoccai motorosokkal

17:00 Kiállítás megnyitó (Ifjúsági ház)
Bacsné Székely Sára festőművész munkáiból
A megnyitón közreműködik a Madoccai Nyugdíjas Klub

19:00 **Rudán Joe Akusztik** koncert

20:00 **Walking Mama** Blues & Rock Zenekar

WALKING MAMA

RUDÁN JOE AKUSZTIK

NAGY BOGI

BERECZKI ZOLTÁN

Kisérő programok 16:00-tól:

- Motorszimulátor Hambalkó Autósiskola
- Ugrálóvár kicsiknek és nagyoknak
- Rendőrségi bemutató
- Csillámtetoválás

Július 29. szombat

08:00 Halászléfőző verseny kezdete

10:00 Csurgó Zenekar interaktív műsora

15:00 Madoccai Református Általános Iskola kórusa

15:30 Köszöntők, díszpolgári cím átadása, díjátadók

16:00 Györkönyi Pincehegyi Cimborák műsora

16:30 Dívatbemutató Kuti Jana népi iparművész munkáiból

17:00 Madoccai Hagyományörző Néptánc Egyesület utánpótlás és felnőtt csoportja Császárné Borzavári Róza és barátai kíséretével. Közreműködnek a madoccai Cönögék.

18:30 **Nagy Bogi**

19:00 **Bereczki Zoltán**

20:00 Tombolasorsolás

21:00-04:00 Falubál: a zenét a Szamaras Zenekar szolgáltatja

Bereczki Zoltán

Kisérő programok 11:00-tól:

Kackiás vándorjátékszótér | Festszínház kiállítás | Paks II. információs sátor | Országos Mentőszolgálat újraélesztési bemutató, sebítimáció | Rendőrségi gépjármű és eszközbemutató | Tűzoltóautó Paks Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság | Komondor felderítő gépjármű MVM Paksj Atomerőmű Zrt. | Madocsa Község Bora kóstoltatás | Csillámtetoválás | Arcfestés

Műsorvezető: Weisz József

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!
A rendezvényre a belépés díjtalan!
A szervezők a programváltozás jogát fenntartják!

Madocsa Község Önkormányzata

Családi délután

Időpont: 2023.07.22
Helyszín: Dunaszentgyörgy, Dózsa GY.u. Nagyjátékszótér

Sztárvendég: BON-BON

A belépés ingyenes

15:00 Kezds

Programok:

- Légvár
- Párapapu
- Arcfestés
- Henna
- Csillámtetoválás, Arany tetoválás
- Lufi hajtogatás
- Hajfonás
- Kézműves foglalkozás
- Lovaskocsizás
- Tűzoltó kocsira és a traktorra felülhetnek a rendezvény ideje alatt a gyerekek.
- Értékes nyereményekkel várjuk a rendezvényre látogatókat! (Támogatói jegyet lehet majd vásárolni)

Gyerekeket ingyenes nasi asztal várja: pogácsa, sütemény, üdítő

15:00 -19:00: Tolnai-Turán Hagyományörző Sportegyesület

16:00 -16:30: Bing nyuszi

17:30-18:00: **Bon-Bon**

21:00-04:00: Zárás Retro bulival

Vendégeinknek büfés vásárlásra is lesz lehetőségük!

Szervezi: Csapó Csemetékért Egyesület

Energetikai hírek

Civilek tájékoztak

Bátaapátiban

Lakossági ellenőrzőcsoport járt nemrég Bátaapátiban, a csoport tagjainak az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. és a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. képviselői adtak tájékoztatást. Az atomerőmű részéről Feil Ferenc osztályvezető a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló telephelyére beszállítandó új, ún. kompakt hulladékcsomagok fejlesztésének részleteit mutatta be. Az érdeklődők kronologikus felépítésben követhették nyomon a technológiai innováció előzményeit, az engedélyeztetési konstrukciót, a receptúra kidolgozását és a vizsgálati módszereket, valamint a cementező berendezés elemeit és üzembe helyezési folyamatát.

Az RHK Kft. részéről dr. Radó Krisztián telephelyvezető a kompakt hulladékcsomagok szállítására vonatkozó felkészülési munkákról számolt be. Kiemelte, hogy az elhelyezési folyamatok támogatásához az eljárások és technológiai folyamatok kidolgozása megtörtént, a szükséges gépek, berendezések rendelkezésre állnak. A tárolókamra vasbeton medence technológiai és installációs rendszereinek ellenőrzése, a technológiai folyamatok, berendezések alkalmasságának, illetve a kollégák speciális szaktudásának naprakészen tartása, inaktív gyakorlatok végrehajtása rendszeresen zajlik.

Hazánk is gondolkodik

moduláris reaktorokban

Magyarországon leghamarabb 2029-2030-ban kerülhet terítékre egy vagy több kis moduláris atomreaktor (SMR) beszerzése – nyilatkozta Lantos Csaba energiaügyi miniszter a Világ gazdaságnak. Az MTI által szemlézett interjúban a miniszter kifejtette, SMR-ekre már sok terv készült, de csak egy működik, a kínai Hainanban. Elmondta, a románok egy amerikai vállalattal szerződtek le hasonlóra, a britek a Rolls-Royce-szal. Hozzátette, hogy már legalább tizenöt ilyen technológia tervét látta, ezek különböznek egymástól, ahogyan a ma működő atomerőművek is.



Lényeges eltérés, hogy míg a ma működő atomerőművek mindegyike egyedi termék, a náluk jóval kisebb SMR-ek gyártástechnológiája szabványosított lesz. Ennek köszönhetően e sorozattermékek várhatóan jóval olcsóbban gyárthatók, remélhetőleg gyorsabban engedélyezhetők, építhetők és bővíthetők is. Magyarországon leghamarabb 2029-2030-ban kerülhet szóba a beszerzésük, és talán valahol Kelet-Magyarországon létesülne, de más helyszínek vizsgálata is terítéken van.

A miniszter az interjúban arról is szólt, hogy szeretné, ha mind a négy meglévő paksi blokk – amelyeket 2032 és 2037 között kellene leállítani – üzemideje újabb 20 évvel tovább tarthatna, és megjegyezte, ez nem politikai döntésen múlik, hanem műszaki kérdés. Ismertette, a következő évtizedben belép Paks II., a hat blokk együtt már 4400 megawatt teljesítményt jelent. A ma működő atomerőmű (amikor teljes kapacitással megy), az ország teljes áramigényének az egyharmadát termeli meg.

Átdolgozzák az energia-

és klímatervet

Az Energetikai Minisztérium átdolgozza a Nemzeti Energia- és Klímatervet. A szakmapolitikai dokumentumot online véleményezésre bocsátják és megvitatják az iparági szereplőkkel. Az átdolgozás alatt álló dokumentum a drasztikusan megváltozott nemzetközi környezetben Magyarország energiafüggetlenségének erősítését helyezi középpontba. A klímasemlegesség-

gi, fenntarthatósági célok elérését is segíti, hogy a tervezet nagymértékben növeli a kibocsátás-csökkentéséhez és a megújuló részarányához kapcsolódó célszámokat – közölte az Energiaügyi Minisztérium (EM).

A Nemzeti Energia- és Klímaterv 2020-as elfogadása óta jelentősen átalakultak az energetikai keretfeltételek. Magyarország energiaszuverenitásának növelése, az importkittetés mérséklése így már nemcsak szakpolitikai prioritás, hanem nemzetbiztonsági kérdés is. Az energiafüggetlenség sokrétű technológiai mix megvalósításával, a hazai alternatív energiaforrások fokozott hasznosításával és az energiahatékonyság javításával erősíthető. Az ezt célzó intézkedések a nukleáris energia mellett elsősorban a megújuló energiaforrásokra támaszkodva a rövid és hosszú távú klímavállalások teljesítését is előmozdítják. A beépített naperőművi kapacitás a korábbi várakozás kétszeresére, 12 gigawattra nőhet 2030-ig. A kedvező hazai adottságokra építve teret kell nyerniük az időjárástól független megújulóknak, elsősorban a geotermikus energiának – közölte az EM.



Az Energiaügyi Minisztérium május óta több körben egyeztetett az iparági szereplőkkel, társadalmi szervezetekkel a felülvizsgálatról. Az átdolgozott dokumentum rövidített változatának online véleményeztetése mellett a tárca újabb fordulóban vitatja meg a szakmai partnerekkel a tervezet tartalmát. A vonatkozó uniós rendelet értelmében az aktualizált Nemzeti Energia- és Klímatervet 2024. június végéig kell hivatalos formában benyújtani az Európai Bizottságnak.

Négyezer férőhelyes munkásszállás épül Pakson

A szennyvízhálózat kivitelezésével elindult egy nagyszabású, négyezer fő elszállásolására alkalmas komplexum kivitelezése Pakstól délre. Ezzel egy időben készülnek az ipari parkban megépült háromszáz fős szállás átadására. Mindkét beruházás az atomerőmű-beruházásra érkező munkások elszállásolását szolgálja majd.

Megkezdődik egy négyezer fő elszállásolására alkalmas munkásszállás építése Pakson, az ipari parktól délre, a munka az ehhez szükséges infrastruktúra kialakításával veszi kezdetét. A hosszabb távú projekt első szakaszára vonatkozó szerződést Szabó Péter polgármester és Grillmayer Gábor, a GRILGÉP Kft. ügyvezetője írták alá. Az ebből az alkalomból tartott sajtótájékoztatón Szabó Péter polgármester elmondta, hogy az új blokkok építésén dolgozók elszállásolása jelentős feladat ró Pakson.

– A munkások elszállásolását alapvetően a Paks II. Zrt.-nek és a PIP Nonprofit

Kft.-nek kell biztosítania az önkormányzattal együttműködve – hangsúlyozta a város polgármestere. Az előkészítő tanulmányok alapján született döntés arról, hogy a dolgozók elhelyezésére egy lakókonténerekből álló épületegyüttest alakítanak ki. A kiválasztott helyszín az építési területhez közeli, a Paksi Ipari Parktól délre fekvő, huszonnégy hektáros terület. A teljes kapacitás négyezer fő lesz, de az

első fázisban ezeröttszáz fő befogadására lesz alkalmas a létesítmény.

A június 19-én aláírt szerződés a szennyvízhálózat kiépítésére vonatkozik, melynek bekerülési költsége bruttó 243 millió forint, amit kormányzati forrásokból fedez az építető – tájékoztató Szabó Péter. A kivitelezésre a GRILGÉP Kft.-nek 120 nap áll rendelkezésére.

Grillmayer Gábor, a kivitelező cég ügyvezetője a részletekről elmondta, hogy hozzávetőleg 600 méternyi gerincvezeték foglak építeni, a hálózat részben gravitációs rendszerű lesz, illetve épül két átemelő is. A munkák – mint hangsúlyozta – komoly fennakadást nem fognak okozni.

Átadás előtt a 300 fős szálló

Ezzel egy időben befejezéséhez közeledik egy 300 fő elszállásolására alkalmas épületegyüttes kivitelezése a Paksi Ipari Parkban, adta hírül honlapján a PIP Nonprofit Kft. A 2022 júniusában indult beruházás során a két, egyenként 680 négyzetméteres, háromszintes épületben 148 kétágyas szobát alakítottak ki az erőműberuházásra érkező munkások számára. Az épületekben minden emeleten étkezőt, teakonyhát és közösségi teret is kialakítottak, a szabadidős tevékenységek biztosítására kültéri kosárlabda- és futballpálya is helyet kapott a területen. A parkosított környezetben portaszolgálat is működni fog.



Az átadás előtt álló háromszáz fős munkásszállás a Paksi Ipari Parkban

Boldog huszonötödik születésnapot, RHK Kft.!



A kerekasztal-beszélgetés résztvevői balról jobbra: dr. Maróthy László, dr. Kereki Ferenc, Buday Gábor és Nős Bálint

Az atomenergia alkalmazása arra készíteti a társadalmat, hogy bizonyos feladatokkal nemcsak hogy szembenézen, de megoldja azokat. Ezt felismerve az Országgyűlés 1996-ban megalkotta az atomenergiáról szóló új, 1996. évi CXVI. törvényt, az ún. atomtörvényt. Ezen jogszabály előírása szerint a radioaktív hulladék elhelyezését, a kiégett fűtőelemek átmeneti tárolását, a nukleáris üzemanyagciklus lezárását, valamint a nukleáris létesítmények leszerelését egy, a Kormány által kijelölt szervnek kell végeznie.

Az Országos Atomenergia Hivatal ennek szellemében 1998. június 2-án megalapította a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaságot. Rá tíz évre, az EU-ban működő gazdasági formákhoz igazodva a cég Nonprofit Kft.-vé alakult. A negyed évszázada alig néhány tíz főből álló vállalat mára több mint 250 munkavállalót foglalkoztat a központi irodájában, három telephelyén és egy kutatási helyszínen.

Lássuk, mivel is foglalatosskodik a negyedszázados jubileumát ünneplő RHK Kft.!

Fenntartja a Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tárolót.

A Püspökszilágy és Kismémedi határán található, 1976 óta üzemelő RHFT-nek az úgynevezett intézményi eredetű sugárzó hulladékok kezelése és tárolása a fő feladata. A Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló megnyitása előtt még atomerőművi kis és közepes aktivitású hulladék is került a tárolóba. Intézményi eredetű radioaktív hulladékok az izotóptechnika alkalmazásával egyidejűleg már az 50-es évek óta keletkeznek Magyarországon, elsősorban az ipari, mezőgazdasági, egészségügyi, kutatási, oktatási tevékenységek során. A felsorolt területekhez tartozó intézmények az atomerőműnél jelentősen kisebb mennyiségben termelnek hulladékot. A helyszín kiválasztásakor fontos szempontként szolgáltak a földtani adottságok: a környezethez viszonyítva magasan, agyagos-lössös talajban alakították ki a tárolót, ahol a talajvíz közel 20 méteres mélységben található, így a radioaktív izotópok terjedése a felszín alatti vizekben elkerülhető. Lévén, hogy több mint 40 éves intézményről van szó, fontos, hogy annak állapota és felszereltsége a mai

kor színvonalának és követelményeinek megfelelő legyen, így folyamatosak a biztonság-növelő, korszerűsítő fejlesztések.

Üzemelteti a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tárolót.

A Paksi Atomerőmű működése közben keletkező kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék végleges elhelyezésére létesítették a bátaapáti NRHT-t, ahol a felszín alatt, 200-250 méteres mélységben alakítják ki a tárolókamrákat. Az eredeti tárolási koncepciónak megfelelően a hulladékcsomagok elkészítése – hordók vasbeton konténerbe helyezése, majd a konténerek feltöltése inaktív betonnal – 2017-ig az NRHT-ban történt, az év májusában telt meg az I-K1 tárolókamra. Az NRHT a jövőben az atomerőműben előállított hulladékcsomagokat fogad és gondoskodik elhelyezésükről az I-K2, majd a további tárolókamráiban. A jelenlegi hulladék-elhelyezési rendszer helytakarékosabb, mint elődje, így jelentős megtakarítást várnak tőle a szakemberek, miközben a biztonság már megszokott színvonalát továbbra is garantálni tudják. A betárolással egy időben, az ellenőrzött zónán kívül zajlik a további kamrák kialakítása, a tároló bővítése. Az I-K2 tárolókamra készen áll az új, kompakt hulladékcsomagok fogadására, az I-K3 és az I-K4 kamrák bányászati kialakítása megtörtént. Az N1 és N2 jelölésű, utolsó két tárolókamra kialakítása a következő néhány év feladata, ezzel a tároló teljes befogadóképessége 20 ezer köbméter lesz, így nemcsak az atomerőmű üzemideje, hanem az annak leszerelése során keletkező hulladék számára is elegendő helyet biztosít.

Működteti a Kiégett Kazeták Átmeneti Tárolóját.

Az atomerőművek működése során elhasznált (kiégett) fűtőelemek kezelésére és elhelyezésére gondot kell fordítani. Miután eltávolítják a reaktorból a kiégett üzemanyagot, az atomerőműben lévő víz, úgynevezett pihentető medencében

helyezik el, majd a 3-5 éves időszak letelével átszállítják a KKÁT-ba. Az atomerőmű üzemi területe mellett lévő KKÁT egy moduláris, kamrás típusú létesítmény, mely a kiegészítő fűtőelem-kazetták száraz tárolását biztosítja. A tároló földfelszíni épület, ahol a vízzel telt konténerből kivett kazettákat egy szárító berendezés segítségével teljesen megszárazítják, majd az átrakógép segítségével egyenként hermetikusan zárt acélcsövekben helyezik el. A tárolócsövek vasbeton falakkal körülvett kamrákban sorakoznak, függőleges helyzetben. A tárolócsövek körüli, majdnem 2 méter vastag vasbeton kamra megfelelő árnyékolást biztosít a radioaktív sugárzás ellen. A tárolás száraz körülmények között történik, a termelői maradék hő pedig a levegő természetes huzathatásán alapuló hűtési rendszer szállítja el. Így elektromos vagy más műszaki hiba következtében sem kell tartani a hűtés megszűnésétől. A hűtőlevegő a tárolócsövek között áramlik, ezért a kazettákkal közvetlenül nem érintkezhet. A tárolócsövekben semleges gázkörnyezetet (nitrogén) biztosítanak, amelynek a nyomását folyamatosan el-

lenőrzik. Az épület tervezéskor a radiológiai és hűhetőségi szempontok mellett figyelték a szeizmikus hatásokra, talajvíz elleni védelemre is.

Keresi a nagy aktivitású hulladékok végső nyughelyét.

Az ilyen típusú hulladékok végleges elhelyezését széles körű nemzetközi egyetértés szerint mélységi geológiai tárolóban lehet biztonságosan megoldani. Abban is egységes álláspont alakult ki, hogy egy effajta tároló egyaránt alkalmas a kiegészítő nukleáris üzemanyag, valamint a feldolgozott kiegészítő üzemanyag maradványainak elhelyezésére is. A 2015. áprilisában az Országgyűlés által jóváhagyott nemzeti politika szerint a nagy aktivitású hulladék elhelyezését Magyarországon is egy stabil, mélységi geológiai formációban kialakítandó tárolóban kell megoldani. Egy ilyen tároló befogadására alkalmas terület (kőzet) földtani kutatása, kijelölése és megfelelőségének igazolása, valamint a hulladéksomagok végleges elhelyezése során alkalmazandó műszaki megoldások kidolgozása – a nemzetközi példák alapján – hosszú, évtizedekig tartó folyamat. Az értékelések során a létesítmény hosszú távú (akár több százézer év) biztonságát is bizonyítani kell. Magyarországon még nem született meg a döntés, hogy a kiegészítő üzemanyag újrafeldolgozásával vagy annak közvetlen végső elhelyezésével zárják-e le az ún. üzemanyagciklust. Magyarországnak azonban mindenképpen szüksége van egy mélységi geológiai tároló kialakítására. A lehetséges helyszínt kijelölő kutatási program már 1993 végén elindult a mecseki uránbányából nyitott vágatokban, a Bodai Agyagkő Formáció vizsgálatával. Az akkori elemzések nem tártak fel olyan körülményt, amely a kőzet alkalmasságát megkérdőjelezné. 2000-ben az ország egész területére kiter-

jedő értékelés szerint is ez a képződmény bizonyult a legígéretesebbnek. Ez alapján az RHK Kft. több fázisra tagolódó, felszíni, majd felszín alatti földtani kutatási programot irányzott elő a nagy aktivitású hulladék elhelyezésére alkalmas telephely és egy új föld alatti kutatólaboratórium helyszínének kijelölésére a Nyugat-Mecsekben. Az új jogszabályi előírásoknak megfelelően 2018-ban az RHK Kft. összeállította a Bodai Agyagkő Formáció telephelykutatási keretprogramját, amely 2032-ig határozza meg a feladatokat. A nagy aktivitású radioaktív hulladék-tároló létesítési folyamatában Magyarország a „mérlegelve előrehaladás” politikáját követi. Előrehalad a tároló telephelyének kiválasztásában, de mérlegeli az üzemanyagciklus-zárási stratégia kiválasztását befolyásoló fejleményeket is.

„A cég vezetőjeként nagy örömmel szolgál, hogy megünnepelehetjük ezt a jeles születésnapot. A munka dandárjában tulajdonképpen észre sem veszi az ember, hogy mennyire telik az idő, csak ilyenkor állunk meg egy kicsit és tekintünk vissza, hogy mi minden történt e tetemes időszak során.

Az RHK Kft. egy nemzetközileg is elismert céggé nőtte ki magát

és olyan beruházásokat tudhat a magáénak, melyekre méltán lehet büszke az egész ország. Hálával tartozom partnereinknek, akik ezen a kihívásokkal teli úton velünk tartottak, de elsősorban természetesen a kollégáimat illeti köszönet. Csak velük sikerülhetett! Őszintén remélem, hogy tovább folytathatjuk, amit elkezdtünk, hiszen számos nagyszabású feladat vár még ránk” – foglalta össze gondolatait a jubileum kapcsán dr. Kereki Ferenc, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója.



Dr. Czepek Gábor, az Energiaügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára

A negyed évszázados születésnap alkalmából június 1-jén az RHK Kft. a külső partnereit hívta meg egy rendezvényre, ünnepi kerekasztal-beszélgetésre a paksi Erzsébet Nagy Szállóba báltermébe.

A rendezvény főszereplői, mind a kerekasztalnál ülők, mind pedig a közönség soraiból hozzászólók kivétel nélkül nagyra becsült szakemberek.

Minden megnyilvánulásukban tetten érhető volt a (szakmai) elődeik, munkatársaik irányába mutató tisztelet és hála, illetve a rájuk bízott feladataik iránti elkötelezettség, alázat.

A visszaemlékezésekben volt és jelenlegi vezetők, dr. Maróthy László, dr. Kereki Ferenc, Buday Gábor és Nős Bálint vettek részt. A meghívottaknak is lehetőségük volt az elhangzottakhoz

hozzáfűzni a számukra fontos történéseket. Ezáltal mindenki bepillantást nyerhetett dr. Prof. Aszódi Attila, dr. Ormai Péter és Ördögh Miklós emlékeibe. Dr. Czepek Gábor, az Energiaügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára is megtisztelte az eseményt és ünnepi köszöntőjében a dicsérő szavak mellett az RHK Kft. hosszú távú létjogosultságát emelte ki.

Több mint fizikaverseny



Az Atomenergetikai Múzeum (AEM) idén egy megújult Teller Ede vetélkedőre várta a Társadalmi Ellenőrző, Információs és Településfejlesztési Társulás iskoláinak 7. és 8. osztályos diákcsoportait, akik ezúttal nem három diák képviseletével, hanem az egész osztályközösséggel jelentkezhetek a hagyományos májusi fizikaversenyre. A verseny tematikája is megváltozott, a természettudományok álltak a középpontban. Ezzel az újítással az AEM az edukációs és

tehetséggondozó törekvéseit szerette volna még több diák számára élményszerűvé tenni. Összesen tizenegy csapat jelentkezett a versenyre azért, hogy elkészítették a vetélkedő első feladatát, egy videót, amelyen okos- vagy számítástechnikai eszközzel végeznek valamilyen tetszőleges mérést. A második fordulóban egy rejtélyes dobozt vitt a versenyben lévő osztályoknak a múzeum, amelynek feladványait a szabadulószobák logikájához hasonlóan kellett meg-

oldani. Ebben a fordulóban is szempont, mi több, pluszpont volt az, ha az osztályközösségből minél többen vállaltak aktív részt a feladat megoldásában. Nagyon kreatív és látványos pályamunkák készültek a 2023-as Teller Ede vetélkedőre is, minden csapat munkáját szeretné megköszönni az Atomenergetikai Múzeum ezúton is. Első helyen a Paksi Vak Bottyán Gimnázium 7. a osztálya végzett, míg a második helyen a Kalocsai Fényi Gyula Általános Iskola és a Paksi Balogh Antal Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium 8. nívócsoportja holtversenyben. Ez a három osztály egy múzeumos élménynapon való részvételt nyert, amelyet 2023. május 31-én tartott az AEM Härtlein Károly Prima Primissima díjas mesteroktató közreműködésével a paksi ASE-csónakházban. Az Atomerőmű Tűzoltóság akadálypályával és emelőkocsaras tűzoltóautóval érkezett a rendezvényre, de a biztonsági terület különböző szervezetei is felsorakoztak érdekes járművekkel és feladatokkal. Óriás felfújható ugrótorony kipróbálására és sárkányhajózásra is lehetősége volt a díjnyertes csapatoknak, majd az élménynap zárásaként habparti is készült a diákoknak.

Második Múzeumi Piknik

Idén is csatlakozott a Múzeumok Éjszakája országos rendezvénysorozathoz az Atomenergetikai Múzeum, és a tavalyi hagyományteremtő 1. Múzeumi Piknik után idén a másodikra várta a családokat és minden érdeklődőt a paksi Gesztenyés útra. Régi kedvencek és új bemutatkozók is érkeztek az atommúzeumos nyárünnepre, így ki lehetett tölteni a kedvelt, atomenergetikához és a világhírű magyar tudósokhoz, a „Marslakókhoz” kapcsolódó kvízeket, Vincze Bálint sátránál meg lehetett ismerni a kabócát, a szentjánosbogarat és a tiszavirágzást, Härtlein Károly, a BME Prima Primissima díjas mesteroktatója fizikalanddal készült a látogatóknak, míg az Ökocsiga-sátránál VR-játékok és kézműves-foglalkozások várták az érdeklődőket. Vissza a jövőbe! címmel Kis-Tóth Ágnes, az ELTE Fizikai Intézet Atomfizika Tanszék mestertanára tartott előadást, majd az este zárásaként az Electric Soul zenekar koncertezett a paksi lakótelep szívében.

Új AEM-es aktivitásként debütált egy szabadulószoza is, amelynek középpontjában a „Marslakók” állnak, és ahol egy tudós szobá-

jában kell megoldani a rejtélyt. A nagy népszerűségekre való tekintettel hamarosan még többen kipróbálhatják majd az új aktivitást.



Résfalat építenek az új blokkok körül

Az üzemelő négy szomszédságában kettő új blokk épül a Paks II. projekt keretében. A blokkok és az üzemeltetésükhöz tartozó épületek alapjaikat függőnszerűen fogják körülölelni a résfal, amelynek építése a talajelőkészítés szerves része.



Az atomerőmű építményeinek nagyobb része egyik vagy másik blokk kiszolgálását biztosítja, de több épület közös, ami az építési és a későbbi üzemeltetési költségek szempontjából előnyös. A biztonság és a villamosenergia-termelés szempontjából legfontosabb épületek közé sorolható a konténment, a biztonsági épület, a vezénylőépület, a segédépület, a biztonsági dízelgenerátor épület, a friss nukleáris üzemanyagot tároló épület, a radioaktív-hulladék-kezelő és -tároló épület, valamint a turbinaépület.

A blokkok és épületeik kivitelezését megelőzően végzik el a talajelőkészítést, amelynek része a munkagödör kialakítása, a talajszilárdítás, valamint a résfal megépítése. Az új blokkok építésének van egy sajátossága:

a Duna és egy működő atomerőmű mellett helyezkednek majd el.

Az építés során figyelembe kell venni a terület hidrológiai, geotechnikai tulajdonságait, akárcsak az épület nagyságából adódó specialitásokat. Az 5. és 6. blokki nukleáris sziget alatti munkagödör 23 méter mély lesz. Az épületek alatt – azok nagy tömege miatt – talajszilárdítást végeznek, azaz további 10-12 méter mélységben átbetonozzák a talajt. Ezen kívül épül egy úgynevezett résfal, ami valójában egy két és fél kilométer kerületű, egy méter vastagságú vízzáró fal, amely függőnként öleli körül az új atomerőmű blokkjait. Mélysége akár a 32 métert is eléri. A feladata egyrészt biztosítani, hogy a talajvíz csak ellenőrzött módon és minimális mértékben juthasson be a munkagödörbe, másrészt megakadályozni, hogy a résfalon kívül lecsökkenjen a talajvíz szintje, ami a Paksi Atomerőmű üzemelő négy blokkja tekintetében kiemelten fontos feltétel.

A résfalazás a talajvíz szintjéig (mínusz öt méteres szintig) mélyített munkagödör mentén zajlik, elsőként a munkaterület keleti oldalán. Az első fázisban vasbeton rés-vezető gerenda készül, ami a réselőgépekre szerelt résmarkoló precíz megvezetésére szolgál. A réselőgéppel kiásott 32 méter mély rés állékonyságát a folyamatosan utántöltött és megfelelő szinten tartott cementes és bentonitos zagy garantálja. Ennek biztosítására épült meg az úgynevezett zagykeverő telep a munkaterület közvetlen szomszédságában.



Zöldre váltunk

Kincsünk a víz

Pakssal és Bölcskével együttműködve készül pályázni a Klímabarát Településszövetség települések számára meghirdetett Vízyűjtő Pályázati Programjában Madocsa. Baksa Ferenc polgármester úgy tájékoztatott, hogy szakmai támogatással kecsegtet a program, nem anyagi forrással.

Aggasztó mértékben csökken évről évre a talajvíz szintje Madocsa térségében is. Baksa Ferenc polgármester úgy látja, hogy nem lehet késlekedni, fontos megtalálni a megoldást a víz visszatartására, ezért kereste meg a szomszédos Bölcskét és Pakst, hogy együtt induljanak abban a LIFE LOGOS 4 WATERS programban, amely a kis léptékű természetes vízmegtartást segítő beruházások ösztönzését és támogatását tűzte zászlajára.

– Mezőgazdasággal foglalkozom gyerekkorom óta. Magam is tapasztalom, hogy

a talajvízszint drasztikusan csökken. Szőlőhegyen van egy kutam, abból is kiapadt a víz. Csak az elmúlt öt évben 5-6 métert csökkent a talajvízszint. Egyméteres apadás hektáronként 70 kg-os terméshezam-csökkenést von maga után – vázolta a korántsem csak Madocsát érintő helyzetet Baksa Ferenc. Hozzátette, korábban a használatra, fogyasztásra kivett víz visszakerült az emésztőgyödrökbe, onnan visszaszivárgott a talajba, így a talajvíz szintje megmaradt. Napjainkban a Madocsai Regionális Szennyvíztisztító Telep kapacitása napi 1800 m³, vagyis naponta ennyi víz kerül tisztítás után a telepről a Dunába, s – ahogy Baksa Ferenc fogalmazott – két óra múlva már nincs az országban. Mint kiemelte, ezt szeretnék megtartani az elképzelések szerint egy víztározóban, majd a Dunakömlődi-csatornán szabályozottan leereszteni, hogy a beszivárgás minél nagyobb felületen menjen végbe. A

beszivárgás elősegíti a talajvíz-tartalékok visszatöltését a termőföldek és az ökoszisztéma szükségleteinek megfelelően. Tervei szerint a Dunakömlődi-csatorna a helyi földhasználók közötti innovatív együttműködést fogja szolgálni, s az időszakos elöntésekkel leginkább érintett földparcellák zöldítését segíti elő. – E területek korábban többnyire békák, teknősök lakta vizes élőhelyek voltak, most pedig az a veszély fenyeget, hogy kiszáradnak, köztük például a bölcskei nószirmos. Mint elmondta, Bátya és környéke, valamint az általuk is meglátogatott Ruzsa és térsége pilot projektjei modellként szolgálnak. Ruzsán a talajvíz-tartalékok visszatöltését célzó kombinált vízmegtartó intézkedéseket tettek a vízvisszatartás érdekében. – A program szakmai támogatást ígér, pénzt nem, de fontos előrelépést jelentene, ha készülné egy reális koncepció, ami jó alapul szolgálhat a későbbiekben – mutatott rá.

Kedvezett az idő a holtágaknak

A Tolnai járás faddi, tolnai és bogyszlói Duna-holtágainak vízpótlása kardinális kérdés a térségben mezőgazdasági, turisztikai és ökológiai szempontból egyaránt. Tavaly novemberben Horváth István, a térség országgyűlési képviselője, Móring József Attila, a Dél-dunántúli komplex fejlesztési régió kormánybiztosa, valamint a térség polgármesterei elindítottak egy olyan közös gondolkodást a holtágakat érintő törekvésekről, amely megoldást jelenthet a teljes körű rehabilitációra. Természetesen a megvalósítás még megannyi időt, munkát és támogatási forrást igényel. Bordács József, Fadd nagyközség polgármestere ugyanakkor elmondta, hogy a vízpótlás kérdését átmenetileg is kezelniük kell. Ennek érdekében folyamatos az egyeztetés a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Tolna Megyei Szakaszmérnökségével. A közös gondolkodásnak, a gyors reagálásnak, az időjárási körülményeknek, valamint a Duna vízállásának köszönhetően idén több alkalommal is érkezett vízpótlás a faddi Duna-holtág medrébe. A település



vezetője elmondta, a szivornya több alkalommal történő beindításának köszönhetően – a korábbi időszakhoz viszonyítva – rekordmagasságot ért el a vízszint. Az örömteli hírnek nem csupán a helyiek, de

a környékbeli strandolni vágyók és a vízi sportok szerelmesei is örülhetnek, hiszen a Fadd-Dombori strand festői környezetben, kielégítő vízszinttel várja a látogatókat a nyári szezonban.

Hírek röviden



Jézus Szíve búcsú és körmenet

Kalocsa és a szállások legnagyobb egyházi eseményét, a Jézus Szíve búcsút 161. alkalommal rendezték idén. A háromnapos rendezvényen népekesek szentmiséket celebráltak a Szent István király templomban, majd a szokásos körmenetet rótták le a Nagyboldogasszony-főszékesegyházig, ahova idén is sokan lobogókkal, népviseletben érkeztek. A körmenetben a baldachint dr. Filvig Géza, a város polgármestere, dr. Kálóczi Norbert, a Kalocsai Járásbíróság elnöke, Bóbis Attila kalocsai rendőrkapitány és Kozma Norbert r. alezredes vitte. A Jézus Szíve búcsú és körmenet szerepel a Kalocsai Települési Értéktárban, tavasztól pedig a Bács-Kiskun Vármegyei Értéktárban is.

Polgárőrnapi Dunapatajon

A Szelidi-tó partján újonnan átadott Bowling Centerben rendezte meg Dunapataj önkormányzata a Bács-Kiskun Vármegyei Polgárőr Szövetség polgárőrnapiját, ahol hetven polgárőr egyesület közel ezer tagja mellett a Bács-Kiskun Vármegyei Rendőrfőkapitányság vezetése, a járási rendőrfőkapitányok, a katasztrófavédelem irányítói, a vármegyei közgyűlés elnöke és alelnöke is részt vett. A három év kihagyás után megtartott polgárőrnapi több tucat elismerést adtak át a polgárőröknek és se-

gítóiknek. A kalocsai járásban szolgálatot teljesítők közül tizenketten részesültek kiüntetésben a családi hangulatú, bográcszóással, műsorral, gyermekprogramokkal színesített eseményen.

Településfejlesztési díjat kapott Kalocsa

Harmadik alkalommal hirdette meg a Településfejlesztési Szövetség a példaértékű településfejlesztési tevékenység elismerésére létrehozott pályázatot, melyre bármelyik hazai önkormányzat vagy közösség nevezhetett egy-egy projekttel. Kalocsa Város Önkormányzata a korábbi laktanya területének újrahasznosításával és egy inkubátorház kialakításával olyan kombinált beruházást valósított meg, ami ötvözi a közkörös gazdasági elveket és a vállalkozásfejlesztésben is élen jár. A projekt emellett az országos területfejlesztési koncepcióba is illeszkedik, hiszen előrelátó gondolkodással kapcsolódik a Kalocsa-Paks Duna-híd fejlesztéséhez.

Szent Iván-éj az uszódi Duna-parton

Dr. Tóth Ákos kiskunfélegyházi tárogatóművész előadását élvezhették azok, akik az év legrövidebb éjszakáján a Duna-part-

ra látogattak Uszódon. A zene mellett megismerkedhettek a tárogató hangszertörténelmével, modern hangszerré alakulásával. – Igen színes, színvonalas és érdekes műsor volt, még uszódi dallamok is felcsendültek a hangszereken – értékelte Nikliné Lukács Katalin közművelődési referens. Az előadás családi piknikezéssel zárult.

Önerőből fejleszt Tengelic

Utakat és az orvosi rendelőt újítja meg idén nyáron Tengelic önkormányzata. A beruházásokat pályázati forrás híján saját erőből végzik. Gáncs István polgármester arról számolt be, hogy egyetlen olyan utca van a község szőlőhegyi településrészén, ahol szilárd burkolat hiányában a lakóknak nem a ház elé, hanem egészen az utca végéig kell vinni a kukákat szemétszállításkor. Tavaly a belügyminisztériumi pályázatban nem sikerült forrást nyerni, így önerőből végzik el a 15-16 millió forint értékű munkát. Egy másik út felújítására, ami a Petőfi és Gagarin utcákat köti össze, a Magyar Falu programban pályáznak, ennek a költsége hozzávetőleg 30 millió forint. Az orvosi rendelő és szolgálati lakás tetőhéjazatát ugyancsak saját forrásból cserélik majd, tájékoztatott Gáncs István.

Nótakedvelők vendégeskedtek Györkönyben

A megyéből, az ország távolabbi pontjairól, sőt még Erdélyből is érkeztek vendégek arra a közönségtalálkozóra, amelyet a Pincehegyi Cimborák szerveztek a pincehegyen. A 2018-ban alapított kórus nemcsak dalokkal, nótákkal készült az alkalomra, hanem egésznapos vendéglátással is. A dalkör helyi és környékbeli események rendszeres fellépője, de népszerű a közösségi médiában is. Követőik számára szervezték az egész napos programot, ahol katonadalokat, bordalcsokrot és sváb énekeket hallhatott a közönség, illetve vendéglátók – Albertszki Sándor harmonikás, az Abai Fehér Tearózsa Népdalkör és a Paksi Vetővirág Citerazeneke – műsorát, valamint a méltán híres györkönyi vendégszeretetet is élvezhették.

Ítéletidő sújtotta a térséget

Felhőszakadással és tomboló széllel csapott le a vihar június 23-án a térség településeire. Fákat tépázott, döntött ki, megbontotta a tetőket. Nem ez volt idén az első eset, egyre gyakoribbak a szélsőséges időjárási jelenségek, az elmúlt hetekben két ízben heves eső okozott villámáradást több településen. Körképünkben e témával foglalkozunk.

Az elmúlt hetekben nagy mennyiségű csapadékot hozó heves zivatarok, majd június 23-án viharos szél tépázta meg a térség településeit. Miután völgyben fekszik, Györköny megszenvedte a felhőszakadásokat is, az orkán erejű szelet is. A környező földekről összegyűlt víz a pincefalú irányából érte el a falut, s első alkalommal az útpadkák kövezését vitte el, a pótlás több millió forintba került. Félméteres víz hömpölygött az úton, s bár rendszeresen tisztítják az árkokat, a csapadékvíz-elvezető rendszer az ilyen szélsőséges helyzetekkel nem tud megbirkózni. Megújítására immár másodízben pályázott az önkormányzat eddig sikertelenül. Braun Zoltán polgármester azt mondta, meg kell fontolni víztározók építését, hogy vissza tudják tartani a gyorsan, nagy mennyiségben érkező vizet, amit egyébként igyekeznek most is terelni, például a kritikus ponton az út alatt vezették át, de ezek a megoldások csak átlagos mennyiségnél működnek, ilyen felhőszakadással nem.

Braun Zoltán arról is beszámolt, hogy a szél is komoly károkat okozott, éjszaka is dolgoztak a mentésen, elhárításon. Egy hatalmas fa két villanyoszlopot döntött ki, de pincére, utakra is dőltek fák. – Nehéz és költséges ennek megoldása egy olyan településen, ahol nincs közmunkás – jegyezte meg a polgármester. Arra is kitért, hogy a legközelebbi testületi ülésen ismét napirendre tűzik a veszélyes fák kivágását. Korábban – bár felmérték, hogy mit kellene tenni – nem volt egységes álláspont, hiszen egy-egy nagy fa kivágása 3-600 ezer forint. Braun Zoltán szerint el kell gondolkodni azon, hogy szabad-e hagyni magasra megnőni a fákat vagy inkább megelőzni a hasonló eseteket.

Paks fekvéséből adódóan szintén nem úszta meg a felhőszakadásokat. Hömpölygött a víz az utcákon, garázsokat, aknákat, szuterénokat öntött el. Jól jellemzi a lezúduló csapadék mennyiségét, hogy volt olyan terület a városnak, ahol tetőig víz alá került egy autó. A 23-i viharban pedig városszerű fák dőltek ki, ágakat szaggatott le a szél, s szórta tele az utakat.

Pusztahencsén a lakott területen nem okoztak gondot az esőzések, az önkormányzat gondoskodik a csapadékelvezető árkok rendben tartásáról. Bán István szavai szerint a patak, amelynek néhány éve kotorták a medrét, jól bírta a terhelést, de 1-2 év múlva biztosan meg kell ismétetni a kotrást. A polgármester azt mondta, hogy a mezőgazdasági területeken erősen nyomot hagyott a felhőszakadás, ami véleménye szerint annak eredménye, hogy az évek során kivágták az erdősávokat, beszántották az utakat és arra sem fordítanak gondot, hogy a szántás irányával gátat szabjanak a víznek. A június 23-i vihar tövestől csavart ki fákat többek között a község parkjában, játszóterén és a temetőben, de másban szerencsére nem tett kárt. Fadd Nagyközség Önkormányzata – mérítve a korábbi viharok tapasztalataiból – az előrejelzést követően megkezdte a veszélyes fák felülvizsgálatát, valamint a vízelvezető árkok tisztítását. – Önkormányzatunk a Fatodi Kft. segítségével felmérte a településünket, és ahol kellett, megtettük a kellő óvintézkedéseket az esetleges károk elkerülése érdekében – tájékoztatta lapunkat Bordács József. A polgármester kiemelte, hogy nagy hangsúlyt fektetnek a vízelvezető-rendszerek fejlesztésére is. Jelenleg is zajlik a munka a Kossuth Lajos utcában, ahol jelentős támogatási forrásból valósítanak meg csapadékvíz-beruházást.

Az elővigyázatosság ellenére, mégsem telt káresemény nélkül a június 23-ai vihar. A Faddi Önkéntes Tűzoltóegyesületet Faddra, Domboriba és a szomszédos Gerjenbe is riasztották kidőlt fák és vagyoni károk felszámolásához.

A település fekvésének köszönhetően a nagy mennyiségű, hirtelen lehulló csapadék nem okoz gondot Gerjenben. Az orkán erejű szél viszont olykor megtépázza az épületek tetőfedését, a fákat. Korábban nem tapasztalt erejű szél söpört végig februárban, akkor a település központjának ikonikus fáit alaposan megmozgatta, egyet ki is döntött, és több utcában is okozott hasonló károkat. A balesetveszélyes fákat a faddi önkéntes tűzoltók segítségével kivágták, de az is nagy segítség, hogy tavaly több helybeli elvégezte a 40 órás tűzoltó tanfolyamot, ők a hivatásos egységek kiérkezése előtt megkezdhetik a kárelhárítást. Romhányi Károly polgármester szerint a problémákat leggyorsabban helyben lehet megoldani, ha van szakértelem és eszközállomány, ezért felértékelődött a civil szervezetek szerepe a közrend és közbiztonság megtartásában. Támogatásukra, eszközbeszerzésére a jövőben is nagy hangsúlyt fektet az önkormányzat. Az elmúlt évek fakivágási projektjei vegyes fogadtatásra találtak, de az egyre gyakoribb szélsőséges időjárás miatt muszáj meghozni az olykor fájó döntéseket is. A közterületeken lévő fák állapotát szakértők mérték fel, javaslataikat és az indokolt lakossági jelzéseket megfogadva döntöttek a fák kivágásáról, s pótlásukról. A faállományt szakember bevonásával ápolják, gondozzák.

Romhányi Károly polgármester szerint a nyár eleji vihart azért úszták meg jelentősebb károk nélkül, mert megtették a szükséges lépéseket.

A villámárvíz Tengelicet sem érintette a település fekvése miatt. A kora tavaszi vihar viszont hét fát döntött ki, akadt, amelyik közterületre, templomra, vagy éppen villamos hálózatra zuhant. Ezt követően felmérték a közterületeken, önkormányzati ingatlanok területén lévő faállomány állapotát. Az így megalkotott koncepció mentén el is végezték a szükséges lépéseket: 11 fát kivágtak, hatnál koronaalakítást végeztek. Gáncs István polgármester beszámolója szerint 5-6 héten át dolgoztak a szakemberek: fákat vágtak ki a bölcsőde, óvoda és iskola udvarán is.

Mindez, tekintve, hogy veszélyes munka és speciális eszközigénye van, több millió forintba került. A munkával májusra végeztek.

Madocsa sem a sok csapadékkal küzd, hiszen vízhiány, szárazság van, az eső, legyen bármilyen sok is, 1-2 óra alatt el is szikkad. Az egyre gyakrabban tapasztalható viharok azonban felhívták a figyelmet arra, hogy a nagyobb fákkal foglalkozni kell. Baksa Ferenc polgármester szerint sok a fa a faluban, ezeket igyekeznek gondosan ápolni. Tavaly például az összes gesztenye-

kel vannak tele az árkok. A lakosságot arra kéri, hogy sem zöld, sem egyéb hulladékkal ne töltsék fel az árkokat, mert nem tudják betölteni funkciójukat. A viharos szél megtépázta, néhol kidöntötte a fákat, az Árpád utcában pedig kéményt döntött le. Akadt tehát dolga az önkéntes tűzoltóknak, akik – mint a polgármester tájékoztott – a megelőzésben is komoly szerepet vállalnak. Szoros a kapcsolat, jelzik, ha veszélyre kell számítani. Így tettek most is, így az önkormányzat közleményben hívta fel a lakosság figyelmét a közelgő viharra.



fába rovarölőszert injektáltak, ez három évre kiváltja a permetezést. A beavatkozás 1,2 millió forintba került, de a fák szépek, strapabírók. A június végi viharban a leszakadó ágak a Temető utcában az egy héttel korábban rakott tetőn leverték a csatornát és a melléképület tetejét is megromgálták. Az önkormányzat törzsig visszavágta az érintett juharfákat, amelyeken betegség jelei mutatkoztak. Van veszélyes fa a Duna-parton is, de mivel az Natura 2000-es terület, külön engedéllyel lehet csak elvégezni a vágást.

Dunaszentgyörgyön a nagy mennyiségű csapadék szerencsére nem okozott károkat, az elvezető árkok bírták a terhelést. Habár ezek tisztításáról, karbantartásáról a házak előtt az ingatlanok tulajdonosainak kellene gondoskodni, ezt az önkormányzat brigádja végzi. Kirnyákné Balogh Mária polgármester ugyanakkor megjegyezte, hogy erőfeszítéseik ellenére sajnos a helyzet korántsem ideális, megesisik ugyanis, hogy szeméttel, ágakkal, levelek-

A környezeti klímaváltozás hatására a viharkárok megszorodása egyre több gondot okoz, ezt – mint dr. Filvig Géza polgármester beszámolt lapunknak – egyre inkább érzékelik Kalocsán is. Évről évre növekedik a viharok intenzitása és gyakorisága. – Az erős szellőkések, jégesők és villámlások súlyos problémákat okoznak országosan, és akár jelentős gazdasági és társadalmi következményekkel is járhatnak. A közutakra, lakóingatlanokra, gépjárművekre dőlő fák komoly károkat is okozhatnak. Kalocsán most leginkább ilyen okból volt fennakadás, a Kalocsai Vagyonhasznosító Kft. munkatársai azonban folyamatosan dolgoztak a fatörmelék elszállításán városszerte. A legutóbbi vihar nál a város nagy része áramszolgáltatás nélkül maradt. – Volt, ahol több napig is eltartott az áramszünet, az áramszolgáltatótól azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a dél-alföldi régióban a legutóbbi viharok következtében több mint 120 ezer ügyfelük maradt áramszolgáltatás nélkül

– tájékoztatott a városvezető. A társaság fennállása óta az eddigi legsúlyosabb viharokát szenvedte el. Ennek ellenére, egy-két napon belül visszaállt a rend a kalocsai áramellátásban.

Dunaszentbenedeken a legutóbbi vihar leginkább a Duna-parton okozott nehézségeket. – A Pillangó Büfé közvetlen közelében a nagy szellőkések miatt kidőlt egy nagy eperfa és éppen a büfét ellátó villanyvezetékét szakította le. Emiatt közel két napig nem volt áramellátás az épületben, de a büfé bérlőjének rugalmas hozzáállásának köszönhetően minimális gondot okozott, a kicsavarodott fa elszállításában pedig egy helyi vállalkozó ajánlotta fel a segítségét – mondta el Vargyas László. A polgármester hozzátette, hogy a településen néhány kidőlt fa okozott még kisebb fennakadást, így a falu tájházának kerítésében és az óvoda kerti játékaiban okozott kisebb károkat, de ezeket a közmunkaprogram segítségével gyorsan orvosolni tudták.

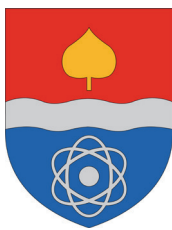
– Foktót ezúttal elkerülte a vihar – adott kérdésünkre választ Bakai Károly polgármester. – Néhány kisebb kicsavart fával és pár órás áramszünettel megúsztuk. A temetőben egy akácfa nagyobb ágait tépázta meg a szél, amit másnap a falugondnokok felaprítottak és elszállítottak. Lakossági bejelentés sem érkezett ezúttal – összegezte. Bátyán az áramszolgáltatás szünetelése okozta a legnagyobb problémát, továbbá néhány letört ág, de különösebb káreseményt itt sem jegyeztek. – Az elmúlt években több utcában kerültek kiépítésre vízelvezető árkok, így Bátyán nem okozott problémát az esőzés sem – szögezte le Fekete Csaba polgármester.

Uszódon kisebb ágakat kellett eltakarítani a közutakról, de ezt az önkormányzat néhány napon belül megoldotta. Bedi Gyula településvezető szavai szerint nem kellett rendkívüli problémával megbirkózni és lakossági bejelentés sem érkezett a legutóbbi vihar során.

KALOCSA



PAKS



GÉDERLAK



TENGELIC



GYÖRKÖNY



MADOCSA



USZÓD



DUNASZENTBENEDEK



GERJEN



ORDAS



FOKTŐ



DUNASZENTGYÖRGY



DUNAPATAJ



FADD



BÁTYA



PUSZTAHENCSE



IMPRESSZUM

A Társadalmi Ellenőrző, Információs és Településfejlesztési Társulás lapja

Postacím: 6300 Kalocsa, Szent István út 35.

E-mail: titkarsag@kalocsa.hu; honlap: www.teit.hu

Felelős kiadó: dr. Filvig Géza TEIT elnök

Nyomda: Kerényi Nyomda, Szekszárd

Megjelenik kéthavonta Pakson és környékén 23 000 példányban